

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Problematika pohledávek z účetního a daňového hlediska

Receivables problems of accounting and tax perspective

Jana Pohančeniková

Plzeň 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Problematika pohledávek z účetního a daňového hlediska“

Vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne.....

.....

Jana Pohančeniková

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce Ing. Zdeňkovi Hruškovi, Ph.D. za jeho cenné rady a připomínky, které mě dovedly k úspěšnému dokončení této práce. Mé poděkování také patří celé mé rodině a přítelovi, kteří při mně stáli a plně mě podporovali po celou dobu mého studia.

Obsah

Úvod	7
1. Cíl práce a metodika řešení	8
2. Obecné principy pohledávek	9
2.1. Právní úprava v ČR	9
2.2. Členění pohledávek	9
2.3. Zánik pohledávek	10
2.4. Oceňování pohledávek	10
2.5. Účtování pohledávek	11
2.6. Pohledávky v cizích měnách	13
3. Řízení pohledávek a jejich vymáhání	14
3.1. Řízení pohledávek	14
3.2. Vymáhání pohledávek	15
3.2.1. Soudní řízení	15
3.2.2. Insolvenční řízení	16
3.3. Oprava základu daně v případě nedobytné pohledávky	17
4. Opravné položky k pohledávkám a odpis pohledávek, postoupení pohledávek	20
4.1. Zákonné opravné položky	21
4.1.1. ZÁKONNÉ OPRAVNÉ POLOŽKY K POHLEDÁVKÁM ZA DLUŽNÍKY V INSOLVENČNÍM ŘÍZENÍ (§ 8 ZoR)	22
4.1.2. ZÁKONNÉ OPRAVNÉ POLOŽKY K NEPROMLČENÝM POHLEDÁVKÁM (§ 8 a ZoR)	23
4.1.3. ZÁKONNÉ OPRAVNÉ POLOŽKY K „POHLEDÁVKÁM DO 30.000 Kč“ (§ 8 c ZoR)	24
4.2. Účetní opravné položky	25
4.3. Odpis pohledávek	26
4.3.1. Účetní odpis pohledávky	26

4.3.2.	Daňový odpis pohledávky	26
4.3.3.	Účtování odpisu pohledávky	27
4.4.	Postoupení pohledávek.....	27
5.	Vykazování pohledávek, jejich odpisů a opravných položek v účetní závěrce	29
5.1.	Vykazování v rozvaze a ve výkazu zisku a ztráty.....	29
5.2.	Vykazování v příloze v účetní závěrce.....	29
6.	Představení společnosti.....	30
6.1.	Charakteristika společnosti.....	30
6.2.	Odběratelé a dodavatelé.....	30
6.3.	Způsob vedení účetnictví.....	30
6.4.	Ekonomická analýza	32
7.	Rozbor pohledávek, opravných položek k pohledávkám a odpisu pohledávek k 31. 12. 2018	37
8.	Řízení pohledávek	40
9.	Návrh řešení	42
9.1.	Častější předávání dokladů	42
9.2.	Fakturační systémy.....	42
9.3.	Nový zaměstnanec	43
10.	Závěr	46
	Seznam tabulek	48
	Seznam grafů	49
	Seznam obrázků	50
	Seznam použitých zkratk	51
	Seznam zdrojů.....	52

Úvod

Tématem bakalářské práce je „Problematika pohledávek z účetního a daňového hlediska“.

Pod pojmem pohledávka se skrývá vztah mezi věřitelem a dlužníkem. V případě splnění závazku dlužníkem pohledávka zaniká. V opačném případě se dlužník dostává do prodlení a věřitel její splnění může vymáhat. Pohledávky se dělí na krátkodobé, kdy je doba splatnosti nejvýše 1 rok, a dlouhodobé, kde je doba splatnosti více než 1 rok. Vznikají z různých důvodů, nejčastěji z obchodních vztahů.

V teoretické části bakalářské práce se budu zabývat obecnými principy pohledávek, jejich členěním a zánikem. Popíši jejich oceňování a účtování. Dále se budu věnovat jejich řízení a vymáhání a jejich vykazování v účetní závěrce. V poslední části se budu věnovat opravným položkám k pohledávkám a odpisu pohledávek a následně jejich postoupení.

V praktické části charakterizuji společnost, ve které je bakalářská práce zpracována. V další části analyzuji ekonomickou činnost za rok 2016 – 2018, kde se budu věnovat také samotným pohledávkám. Následně popíši rozbor opravných položek za rok 2018. V poslední části popíši řízení pohledávek ve společnosti a navrhnou možná doporučení pro zefektivnění řízení pohledávek ve vybrané firmě.

Z důvodu, že se společnost rozhodla zůstat v anonymitě, bude v bakalářské práci označena jako firma ABC, s.r.o.

1. Cíl práce a metodika řešení

Cílem bakalářské práce je zanalyzovat problematiku pohledávek z účetního a daňového hlediska. Bakalářská práce se bude věnovat jak samotným pohledávkám, tak operacím s nimi spojenými. Na základě toho nalézt případné nedostatky a doporučit opatření, která povedou ke zlepšení současného stavu.

2. Obecné principy pohledávek

„Pohledávky a závazky souhrnně označujeme jako **zúčtovací vztahy podniku**. V souladu s platnými zásadami účetnictví je třeba pohledávky a závazky důsledně oddělovat.“ (Hinke a kol., 2016)

„Pojem **pohledávka** je v právu chápán jako právo, které vzniká jednomu účastníkovi vůči druhému účastníkovi. Obsahem práva je vyžadovat určité přesně vymezené plnění, a to z určitého právního důvodu. Účastníky tohoto právního vztahu nazývá právo věřitel a dlužník.“ (Drbohlav a Pohl, 2011)

Pohledávka vzniká nejčastěji na základě realizace hmotného nebo nehmotného plnění. Může však vzniknout i na základě uzavřené smlouvy. Nejčastěji zaniká vyrovnáním závazku dlužníkem. (Kadlec a kol., 2017)

Podle Valacha pohledávky vznikají z různých důvodů, a to zejména:

- a) z obchodních styků, tj. z dodávek výrobků, zboží, prováděných výkonů, prací a služeb,
- b) z ostatních důvodů – vznikají např. jako nároky na dotace, odpočty daní, z půjček zaměstnancům a jiným subjektům. (Valach a kol., 1999)

2.1. Právní úprava v ČR

V právních předpisech se pohledávkami z účetního pohledu zabývá zejména § 24–27, 29 a 30 zákona o účetnictví (dále jen ZoÚ), § 10, 11, 50, 53a a 55 vyhlášky č. 500, Český účetní standard pro podnikatele (dále jen ČÚS) č. 017 a č. 005 o postupu účtování opravných položek k pohledávkám. Z daňového hlediska se pohledávkami zabývá mimo jiné § 24 zákona o daních z příjmů (dále jen ZDP) a zejména zákon o rezervách (dále jen ZoR). Z hlediska obecných právních předpisů upravuje závazko-právní vztahy nový občanský zákoník.

2.2. Členění pohledávek

Z hlediska **finančního řízení** jsou pohledávky tříděny podle:

- subjektů (platící, neplatící)
- místa dlužníka (tuzemské, zahraniční)
- času (krátkodobé – s dobou splatnosti do 1 roku, dlouhodobé – s dobou splatnosti nad 1 rok)

- Rizikovosti atd.

2.3. Zánik pohledávek

K zániku pohledávky dochází nejčastěji splněním dluhu. Mezi další možnosti patří například postoupení pohledávky, kterému se věnuje kapitola 4.4. této práce. Pohledávka může také zaniknout započtením, a to v případě, že mají věřitel a dlužník vzájemné pohledávky stejného druhu. Důvod vzniku a povaha pohledávky může být rozdílná. (Businessinfo.cz, 2019)

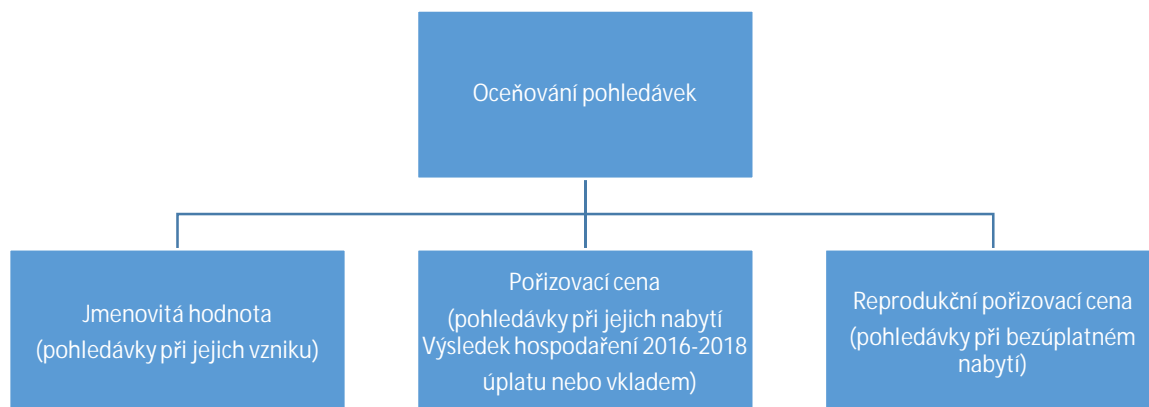
K zániku pohledávek může dojít na základě dalších právních skutečností, např.:

- dohodou,
- prominutím dluhu a vzdáním se práva,
- výpovědí,
- smrtí dlužníka nebo věřitele,
- promlčením,
- prekluzí. (Businessinfo.cz, 2019)

2.4. Oceňování pohledávek

Způsoby **oceňování pohledávek** upravuje ZoÚ §24 až §25 a Prováděcí vyhláška k zákonu o účetnictví (dále jen PVZÚ) § 50. Pohledávky se oceňují při vzniku **jmenovitou hodnotou**, při nabytí za úplatu nebo vkladem **pořizovací cenou**. Součástí pořizovací ceny pohledávek jsou přímé náklady s pořízením související, např. náklady na znalecké ocenění nakupovaných pohledávek, odměny právníkům a provize. V oceňování pohledávek se neprojevuje změna časové hodnoty peněz, což při vyšší inflaci může vést k poklesu reálné hodnoty pohledávek. (Kadlec a kol., 2017)

Obrázek č. 1: Oceňování pohledávek

Zdroj: Líbal, 2012, vlastní zpracování

2.5. Účtování pohledávek

Účtům pohledávek je ve směrné účtové osnově podle vyhlášky 500/2002 Sb. vymezena třetí účtová třída, která se následně člení do devíti účtových skupin. V této třídě se účtují pohledávky jak krátkodobé, tak dlouhodobé, tzn. bez ohledu na jejich splatnost. Za krátkodobé jsou považovány takové pohledávky, které mají splatnost kratší než 1 rok. Dlouhodobé jsou ostatní pohledávky, tedy se splatností delší než 1 rok. (Kadlec a kol., 2017)

Konkrétně se jedná o tyto skupiny:

- 31- Pohledávky (krátkodobé i dlouhodobé)

Účtová skupina 31- Pohledávky obsahuje účty, na kterých se účtují pohledávky z obchodních vztahů dlouhodobé a krátkodobé.

Obvyklým účetním dokladem, kterým se prokazuje vznik pohledávky z obchodního vztahu, je vydaná faktura. Účty účtové skupiny 31 patří mezi účty rozvahové aktivní.

V účtové skupině 31 se účtuje například i o kaucích nebo o poskytnutých zálohách a závdavcích poskytnutých odběratelem na budoucí dodávky služeb. Poskytnuté zálohy a závdavky na dlouhodobý majetek se účtují v účtové skupině 04 – nedokončený dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek a pořizovaný dlouhodobý finanční majetek. Poskytnuté zálohy a závdavky na nakupované zásoby se účtují v účtové skupině

15 – poskytnuté zálohy na zásoby (Kadlec a kol., 2017)

Pilátová a Richter uvádějí, že se zde účtují také pohledávky za směnky předané bance k splacení do doby splatnosti směnky, jakož i jiné cenné papíry předané k eskontu bance; ve prospěch (tzn. na stranu dal) účtu pohledávek se účtují směnky a jiné cenné papíry bankou zinkasované, jakož i směnky a jiné cenné papíry neproplacené, bankou vrácené.

- 33- Zúčtování se zaměstnanci a institucemi

V účtové skupině 33 se účtují pohledávky (i závazky) ve vztahu k zaměstnancům podle vnitřních účetních dokladů a někdy i podle příjmového nebo výdajového dokladu. Účet 336 – zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění – slouží k účtování pohledávky (či závazku) vůči správě sociálního zabezpečení a zdravotním pojišťovnám. Zůstatky účtů účtové skupiny 33 se uvádí v rozvaze jak na straně aktiv (pohledávky), tak i na straně pasiv (závazky).

- 34- Zúčtování daní a dotací

Účtová skupina 34 slouží k účtování daňových pohledávek a závazků. Obvyklým účetním dokladem je vnitřní účetní doklad.

Účty účtové skupiny 34 jsou podle své povahy účty rozvahové aktivní i pasivní.

- 35- Pohledávky za společníky, za účastníky sdružení a za členy družstva

Účtová skupina 35 zahrnuje pohledávky k podnikům ve skupině a pohledávky za společníky nebo členy družstva.

Tyto účty patří mezi účty rozvahové aktivní.

- 37- Jiné pohledávky

V účtové skupině 37 jsou zachycovány pohledávky, které nemají vymezený svůj vlastní účet. Jsou to například pohledávky z důvodu předpisu náhrady škody vůči odpovědné osobě, pohledávky z pronájmu a podobně.

- 39- Opravná položka k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování

Mezi nejčastěji používané účty v této skupině patří účet 391 – Opravná položka k pohledávkám. (Líbal, 2018)

2.6. Pohledávky v cizích měnách

Dle § 4 odst. 12 zákona č. 563/1991 Sb., ZoÚ jsou účetní jednotky „povinny vést účetnictví v peněžních jednotkách české měny. V případě pohledávek a závazků, ..., pokud jsou vyjádřeny v cizí měně, a cizích měn, jsou účetní jednotky povinny použít současně i cizí měnu; tato povinnost platí i u opravných položek, rezerv a technických rezerv, pokud majetek a závazky, kterých se týkají, jsou vyjádřeny v cizí měně.“

Pro přepočítání cizí měny na českou měnu musí mít účetní jednotka stanoven, jaký kurz bude k tomuto účelu používat. V souladu s ZoÚ se může jednat o aktuální denní kurz ČNB nebo pevný kurz stanovený účetní jednotkou, a to ve vazbě na kurz ČNB. (Pilátová, Richter, 2011)

Pro potřeby oceňování pohledávek vyjádřených v cizí měně lze podle ČÚS č. 001 za okamžik uskutečnění účetního případu považovat u dodavatele den splnění dodávky nebo den vystavení faktury nebo obdobného odkladu. (Pilátová, Richter, 2011)

U pohledávek v cizích měnách v důsledku změny kurzu české koruny k jiným měnám vznikají kurzové rozdíly, které mají výsledkový charakter (náklad nebo výnos). Kurzové rozdíly vznikají jednak při úhradě pohledávky, jednak mohou vzniknout ke konci rozvahového dne, kdy je nutno přepočítat majetek a závazky v cizí měně na českou měnu aktuálním kurzem devizového trhu ČNB. Tyto kurzové rozdíly se v případě kurzové ztráty účtují na vrub účtu v účtové skupině 56 – finanční náklady nebo ve prospěch účtu v účtové skupině 66 – finanční výnosy v případě kurzového zisku. (Kadlec a kol., 2017)

3. Řízení pohledávek a jejich vymáhání

3.1. Řízení pohledávek

Pohledávky obecně představují nárok věřitele na příjem určitého plnění (peněžního nebo věcného) ze strany dlužníka, které bylo časově odloženo. Z hlediska finančního jsou pohledávky přítěží, neboť nám váží peněžní prostředky, z hlediska marketingového jsou ovšem nezbytné. (Krechovská, 2017)

Řízením pohledávek lze chápat činnosti podniků směřující k optimálnímu usměrňování jejich pohledávek. Jeho předmětem jsou objem pohledávek a jejich vývoj, struktura pohledávek podle různých kritérií, rentabilita (jejich výnosnost posuzovaná jako přínos k čistému zisku), rovnoměrnost či nerovnoměrnost pohledávek, doba jejich splácení (inkasní lhůta pohledávek), likvidnost pohledávek (běžné, s prošlou lhůtou splatnosti, sporné, pochybné, nedobytné), subjekt pohledávek (výběr odběratelů, resp. dlužníků), rizika spojená s pohledávkami (pokles odbytu, resp. poptávky, platební neschopnost či nevěle odběratelů, spekulace, resp. podvody) apod. Patří sem proto i činnosti k vymáhání pohledávek. (Valacha kol., 1999)

Dle Kislingerové je smyslem řízení pohledávek:

- ochránit společnost před vysokým podílem faktur, které zákazníci platí se zpožděním,
- minimalizovat podíl nedobytných pohledávek, které nejsou vůbec vymoženy nebo jsou inkasovány s vynaložením relativně vysokých nákladů.

Řízení pohledávek se dělí na dvě části: **prevence a vymáhání**. Prevence se snaží, aby nevznikaly nedobytné nebo pozdě hrazené pohledávky. Tuto část je nutné zakomponovat už v prodejních procesech tak, aby se nemuselo často přistupovat k vymáhání. Pravidla preventivního charakteru se zaměřují především na limity dodavatelských úvěrů, platební podmínky, přísun k novým zákazníkům a fakturace a doklady potvrzující existenci pohledávek. Před uzavřením smlouvy s potenciálním obchodním partnerem je vhodné zjistit si jeho bonitu.

Mezi vhodnou prevencí vzniku nedobytných nebo pozdě hrazených pohledávek patří například poskytnutí skonta neboli slevy za včasnou platbu. Další možností, v případě, že zákazník není schopen splatit svůj dluh najednou, je splátkový kalendář, kdy na základě písemné dohody věřitel stanoví, kdy a v jaké výši bude pohledávka splácena.

Vymáhání nastupuje v okamžiku, kdy se nepodařilo zajistit, aby byla pohledávka uhrazena včas. (Kislingerová a kol., 2007)

3.2. Vymáhání pohledávek

Neuhrazení pohledávek má negativní vliv na peněžní toky podniku, zhoršuje finanční ukazatele a v konečném důsledku může vést k vlastní (druhotné) platební neschopnosti. Je proto nevyhnutelné zahájit proces jejich vymáhání. (Kislingerová a kol., 2007)

Pohledávky a jiné nároky mohou být promlčeny uplynutím **promlčecí doby**, která je upravena dle zákona 89/2012 Sb., občanský zákoník § 629. Poté již nelze nároky uplatňovat u soudu. To ale neznamená, že pohledávka úplně zanikne, protože dlužník může i potom svůj závazek splnit a věřitel může plnění přijmout. (Kislingerová a kol., 2007)

Pohledávky lze vymáhat různými způsoby, avšak základní rozdělení tohoto vymáhání je soudní a **mimosoudní cestou**. Mezi způsoby vymáhání pohledávek mimosoudní cestou patří například telefonický kontakt, upomínka nebo ukončení dodávky na úvěr. (Kislingerová a kol., 2007)

3.2.1. Soudní řízení

Z praxe je běžné, že je dlužník nekontaktní nebo svůj dluh uhradit nehodlá, resp. nemá k úhradě dluhu objektivně finanční prostředky. V okamžiku, kdy se toto věřitel dozví, je vhodná chvíle pro kontaktování advokáta, který se profesionálně ujme celého procesu **vymáhání pohledávky**. Následuje odeslání předžalobní upomínky, která věřiteli umožní možnost, aby mu v případném soudním řízení mohla být přiznána náhrada nákladů řízení. (Businessinfo.cz, 2019)

Pokud dlužník na upomínky věřitele nereaguje nebo svůj dluh uhradit odmítá, je čas přistoupit k vymáhání dluhu soudní cestou, tedy za podmínek státního donucení. (Businessinfo.cz, 2019)

Soudní řízení začíná podáním žaloby, tj. doručením žaloby soudu. Za žalobu je považován i návrh na **vydání platebního rozkazu**, návrh na **vydání elektronického platebního rozkazu** či návrh na **vydání směnečného platebního rozkazu**. (Businessinfo.cz, 2019)

Pokud jsou splněny všechny zákonné náležitosti, soud může vydat na základě tohoto návrhu platební rozkaz, ve kterém uloží žalovanému, aby ve lhůtě 15 dnů od jeho

doručení zaplatil uplatněnou pohledávku, nebo aby v téže lhůtě podal odpor. Pokud žalovaný odpor nepodá, bude mít platební rozkaz shodné účinky jako pravomocný rozsudek. Tím skončí celé soudní řízení, aniž by proběhlo jednání u soudu. (Kalenský, 2019)

Pokud bude podán odpor, soud platební rozkaz zruší a nařídí soudní jednání, které skončí pravomocným rozhodnutím soudu. Pokud soud vyhoví žalobě, uloží žalovanému povinnost zaplatit žalovanou částku. Standardně činí lhůta pro zaplacení tři dny od právní moci rozsudku. (Kalenský, 2019)

Pokud žalovaný nesplní svou povinnost, je možné se domáhat zaplacení výkonem rozhodnutí, tj. **exekucí**. K tomu, aby byla zahájena exekuce, musí oprávněný sepsat **exekuční návrh**. (Kalenský, 2019)

3.2.2. Insolvenční řízení

Insolvenčním řízením je soudní řízení, jehož předmětem je dlužníkův úpadek nebo hrozící úpadek a způsob jeho řešení. (Businessinfo.cz, 2019)

Insolvenční řízení lze zahájit jen na návrh a zahajuje se dnem, kdy insolvenční návrh dojde věcně příslušnému soudu. (Franchising.cz, 2019)

Insolvenční návrh je oprávněn podat jak dlužník, tak věřitel. Věřitel podává návrh vždy dobrovolně, a to v situaci, kdy mu dlužník neplatí a věřitel ví, že kromě něj má dlužník i další věřitele. U dlužníka naopak insolvenční zákon stanovuje, kdy dlužník může sám na sebe podat insolvenční návrh a kdy tento návrh podat musí. (Franchising.cz, 2019)

Věřitelé uplatňují své pohledávky prostřednictvím přihlášky, a to pouze na předepsaném formuláři. Začít přihlašovat pohledávky mohou věřitelé od okamžiku zahájení insolvenčního řízení, tedy ještě předtím, než insolvenční soud rozhodne, zda je dlužník v úpadku. Pokud následně soud rozhodne, že dlužník skutečně v úpadku je, stanoví v rozhodnutí o úpadku lhůtu pro přihlašování pohledávek, která činí minimálně 30 dní a maximálně dva měsíce. Po uplynutí této lhůty již přihlásit pohledávku nelze. (Franchising.cz, 2019)

Soud je povinen oznámit zahájení insolvenčního řízení vyhláškou, kterou zveřejní v **insolvenčním rejstříku** nejpozději do dvou hodin od obdržení návrhu. (Franchising.cz, 2019)

Řešení úpadku dlužníka

Existuje hned několik způsobů řešení úpadku. Jsou jimi **konkurs**, **reorganizace** (pouze v případě podnikatelů) a **oddlužení** (pouze u fyzických osob nebo právnických osob, které nejsou podnikateli). Výběr vhodného způsobu řešení úpadku vždy záleží na konkrétním případě. (Franchising.cz, 2019)

Při konkursu dochází ke zpeněžení majetku dlužníka, tzv. **majetkové podstaty**. Do majetkové podstaty dlužníka patří například peněžní prostředky, movité i nemovité věci, cenné papíry, obchodní podíly nebo dlužníkovy pohledávky. Věřitelé jsou následně poměrně uspokojeni ze získaného výnosu. (Franchising.cz, 2019)

Reorganizace je způsob řešení úpadku, který předpokládá, že dlužník po provedení určitých opatření, tzv. reorganizačního plánu, bude moci dále pokračovat ve své podnikatelské činnosti. Reorganizace je určena pouze pro podnikatele, jejichž celkový obrát za poslední účetní období předcházející insolvenčnímu návrhu dosáhl alespoň sta milionů korun, nebo těm, kteří zaměstnávají alespoň 100 zaměstnanců. Po skončení reorganizace mohou věřitelé požadovat splnění svých pohledávek, které měli před reorganizací. (Franchising.cz, 2019)

Oddlužení (tzv. osobní bankrot) připadá v úvahu nejčastěji u fyzických osob, které se do úpadku dostaly běžným provozem domácnosti. Návrh na oddlužení může podat pouze dlužník, a to současně s insolvenčním návrhem. V případě oddlužení dochází ke sjednocení jeho dluhů, zajištění věřitelé jsou uspokojeni zcela a nezajištění do schválené výše. Zbytek dluhů může být dlužníkovi oduštěn. Insolvenční zákon upravuje dva možné způsoby oddlužení: prostřednictvím prodeje dlužníkovy majetku nebo splácením dle splátkového kalendáře. (Franchising.cz, 2019)

3.3. Oprava základu daně v případě nedobytné pohledávky

Systém DPH je nastaven tak, že je-li daňový subjekt plátcem, musí cena za jeho prodané služby či zboží v sobě zahrnovat DPH. To je pak každé zdaňovací období povinen odvést. Pokud se však stane, že mu vzniklou pohledávku zákazník neuhradí, a plátce DPH již vyměřenou daň odvedl, stává se tato odvedená daň pro plátce jeho pomyslným nákladem. (Bulletin KCÚ, 2018)

Tuto problematiku do 31. 3. 2019 řešil § 44 ZDP. Dle tohoto paragrafu byla plátcí umožněna oprava výše daně na výstupu z hodnoty zjištěné pohledávky, jestliže měl

evidovanou neuhrazenou pohledávku, která vznikla v období končícím 6 měsíců před rozhodnutím soudu o úpadku dlužníka a pohledávka dosud nezanikla. Aby to bylo možné, musely být splněny tyto podmínky:

- plátce, vůči kterému má věřitel evidovanou pohledávku, je v insolvenčním řízení a insolvenční soud vydal rozhodnutí o prohlášení konkurzu na dlužníkův majetek,
- věřitel svou pohledávku řádně a včas přihlásil, tato pohledávka byla zjištěna a v insolvenčním řízení se k ní přihlíží,
- věřitel a dlužník nejsou, a ani v době, kdy pohledávka vznikla, nebyli osobami, které jsou kapitálově spojenými osobami, společníky stejné společnosti a osobami blízkými,
- věřitel doručil dlužníkovi opravný daňový doklad obsahující všechny náležitosti dle § 46 ZDPH. (ZDPH, § 44 do 31. 3. 2019)

Dle § 44 byla oprava DPH umožněna pouze u pohledávek za dlužníky v konkursu. Tyto principy se na základě novely zákona DPH, která je součástí tzv. daňového balíčku 2019, od 1. 4. 2019 změnily. Byl zrušen § 44 ZDPH a nahrazen § 46 až § 46g, úpravou opravy základu DPH v případech tzv. nedobytné pohledávky. (Advokátní deník)

Oprava výše daně u nedobytných pohledávek je nyní možná, pokud:

- pohledávka je vymáhána v exekučním řízení nejméně 2 roky a nebyla dosud vymožena,
- pohledávka byla vymáhána v exekučním řízení a tato exekuce skončila zastavením pro nemajetnost dlužníka,
- dlužník se nachází v insolvenčním řízení, věřitel přihlásil svoji pohledávku, tato pohledávka byla zjištěna a přihlízející insolvenční soud buď rozhodl o prohlášení konkurzu na majetek dlužníka, nebo o přeměně reorganizace v konkurz, schválil oddlužení, nebo zastavil insolvenční řízení,
- došlo ke smrti dlužníka,
- bylo zahájeno a dosud neskončilo řízení podle písmen a) až d), věřitel uplatnil svá procesní práva směřující k uspokojení pohledávky, ale dosud nenastaly všechny skutečnosti rozhodné pro provedení opravy základu daně podle písmen

a) až d) a uplynulo 5 let od konce zdaňovacího období, ve kterém se uskutečnilo zdanitelné období. (Fučík.cz, 2019)

4. Opravné položky k pohledávkám a odpis pohledávek, postoupení pohledávek

Opravné položky jsou používány v podvojném účetnictví jako účetní nástroj **zásady opatrnosti**, která je zakotvena do § 25 odst. 3 ZÚ. Účetní jednotky při oceňování aktiv ke konci rozvahového dne zahrnují jen zisky, které byly k rozvahovému dni dosaženy, a berou v úvahu všechna předvídatelná rizika a možné ztráty, které se týkají majetku a závazků a jsou jim známy do okamžiku sestavení účetní závěrky, jakož i všechna snížení hodnoty bez ohledu na to, zda je výsledkem hospodaření účetního období zisk nebo ztráta.

Tuto zásadu vyjadřují rezervy, opravné položky a odpisy majetku. Opravnými položkami se vyjadřuje **přechodné snížení hodnoty majetku**; odpisy majetku vyjadřují **trvalé snížení** jeho hodnoty. (Skálová, 2017)

Opravné položky k pohledávkám se dělí do dvou skupin z hlediska ZDP:

- **zákonné (daňové)** – vytvářené v souladu s ustanoveními ZoR pro zjištění základu daně z příjmů, kde jejich tvorba a zúčtování ovlivňuje nejen výsledek hospodaření účetní jednotky, ale i základ daně z příjmů.
- **ostatní (účetní)** – vytvářené nad rámec výše uvedeného zákona s ohledem na zásadu opatrnosti, s dopadem pouze na výsledek hospodaření účetní jednotky a nikoliv na základ daně z příjmů.

K **odpisu pohledávky** přistupuje účetní jednotka zpravidla v okamžiku, kdy se pohledávka promlčí. (Líbal, 2018)

Tvorba opravných položek se účtuje na vrub nákladů v účtové skupině 55 – Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti a ve prospěch účtu v účtové skupině 39 – Opravné položky k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování. Opravná položka se sníží, popř. zruší vyúčtováním ve prospěch nákladů v účtové skupině 55 a na vrub příslušného účtu v účtové skupině 39.

Kadlec zmiňuje, že je vhodné, aby si účetní jednotka zřídila samostatné syntetické nebo analytické účty:

- v účtové skupině 55
  - pro tvorbu a rozpouštění zákonných opravných položek,
  - pro tvorbu a rozpouštění účetních opravných položek,
- v účtové skupině 39
  - pro evidenci zákonných opravných položek,
  - pro evidenci účetních opravných položek. (Kadlec a kol., 2017)

4.1. Zákonné opravné položky

Zákonné opravné položky jsou upraveny zákonem č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů. ZoR v úvodních ustanoveních (§ 1-4) vymezuje základní pravidla pro tvorbu zákonných opravných položek k pohledávkám. Jedná se zejména o tato pravidla:

a) **PODMÍNKA ZAÚČTOVÁNÍ**

Zákonné opravné položky lze tvořit pouze k pohledávce, která je zachycena na rozvahových účtech dotyčného poplatníka. Rovněž samotná opravná položka k pohledávce musí být zaúčtována podle zvláštního (účetního) právního předpisu.

b) **MAXIMÁLNÍ VÝŠE ZÁKONNÉ OPRAVNÉ POLOŽKY**

Opravné položky se tvoří do výše neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky.

c) **POHLEDÁVKA NENÍ PROMLČENA**

Zákonné opravné položky lze tvořit pouze k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. 12. 1994. Promlčecí lhůta obchodních pohledávek je obecně 3 roky, z čehož ale existuje řada výjimek. Po dobu soudního řízení i jindy promlčecí lhůta neběží.

d) **POHLEDÁVKA BYLA PŘI VZNIKU ZDANITELNÝM VÝNOSEM**

Zkoumá se tedy stav v okamžiku vzniku pohledávky. Alternativně mohlo být účtováno jako snížení nákladů, nebo v důsledku oprav minulých let rozvahově. Zákonné opravné položky nelze tvořit k výnosům osvobozeným od daně nebo podléhajícím tzv. srážkové dani. Vyloučeny jsou zdanitelné výnosy zahrnované do tzv. samostatného základu daně z příjmů právnických osob, což se týká příjmů z kapitálového majetku plynoucích ze zahraničí podle § 20 b ZDP.

e) VĚCNĚ VYLOUČENÉ JSOU POHLEDÁVKY

- z cenných papírů a ostatních investičních nástrojů, z úvěrů a zápůjček,
- z ručení (výjimkou je opravná položka k pohledávce z titulu ručení za celní dluh), ze záloh,
- z plnění ve prospěch vlastního kapitálu, z úhrady ztráty obchodní korporace, ze smluvních sankcí,
- nabyté bezúplatně nebo zahrnuté do tzv. souboru pohledávek.

f) ÚHRADA ZA POŘÍZENÍ CIZÍ POHLEDÁVKY

Při nabytí pohledávky úplatným postoupením může postupník tvořit zákonné opravné položky, jen pokud postupiteli uhradil celou pořizovací cenu pohledávky.

g) PROTISMĚRNÉ POHLEDÁVKY MEZI VĚŘITELEM A DLUŽNÍKEM

Věřitel nesmí tvořit zákonné opravné položky k pohledávkám – vyjma bankovních a insolvenčních opravných položek – pokud má současně k dlužníkovi splatné dluhy a neprovede jejich vzájemný zápočet. Toto omezení se dále netýká případů, kdy dlužník právním jednáním zpochybní pohledávku věřitele. (Děrgel, 2017)

ZoR uvádí tyto opravné položky:

- bankovní opravné položky (§ 5 ZoR),
- opravné položky z titulu úvěrů nebo zápůjček fyzickým osobám, které vytvářejí spořitelni a úvěrní družstva a ostatní finanční instituce (§ 5 a ZoR),
- opravné položky k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení (§ 8 ZoR),
- opravné položky k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. 12. 1994 (§ 8 a ZoR),
- opravné položky k pohledávkám z titulu ručení za celní dluh (§ 8 b ZoR),
- opravné položky k „pohledávkám do 30.000 Kč“ (§ 8 c ZoR).

4.1.1. ZÁKONNÉ OPRAVNÉ POLOŽKY K POHLEDÁVKÁM ZA DLUŽNÍKY V INSOLVENČNÍM ŘÍZENÍ (§ 8 ZoR)

Podle § 8 ZoR mohou opravné položky k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení, které jsou výdajem (nákladem) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, vytvořit poplatníci daně z příjmů, kteří vedou účetnictví až do výše rozvahové hodnoty nepromlčených pohledávek přihlášených u soudu o úpadku nebo do konce lhůty podle insolvenčního zákona, spojí-li soud s rozhodnutím o úpadku rozhodnutí o povolení

oddlužení, a to v období, za které se podává daňové přiznání a v němž byly přihlášeny. Byla-li povolena reorganizace, namísto přihlášky pohledávky postačí, že dlužník věřitelovu pohledávku správně uvedl v seznamu svých dluhů. (Kadlec a kol., 2017)

Insolvenční zákonné opravné položky lze tvořit pouze v tom zdaňovacím období, v němž byly u insolvenčního soudu přihlášeny, a nelze je tvořit k pohledávkám vzniklým mezi spojenými osobami. (Děrgel, 2017)

Opravné položky se zruší v návaznosti na výsledky insolvenčního řízení nebo v případě, kdy pohledávka byla účinně popřena insolvenčním správcem, věřitelem nebo dlužníkem a insolvenční zákon těmto osobám právo popřít pohledávku přiznává. (Kadlec a kol., 2017)

4.1.2. ZÁKONNÉ OPRAVNÉ POLOŽKY K NEPROMLČENÝM POHLEDÁVKÁM (§ 8 a ZoR)

Aby mohla být tvorba opravné položky uznána jako daňově účinný náklad, musí být splněny (kromě již zmíněných obecných podmínek) tyto další podmínky:

- pohledávka musí být splatná po 31. 12. 1994,
- pohledávka nesmí být promlčena,
- od data splatnosti musí uplynout doba požadovaná ZoR, která rovněž určuje maximální výši tvorby. V některých případech je požadováno i aktivní vymáhání pohledávky.
- pohledávka musí být zaúčtována na rozvahovém účtu, musí být prokázána existence pohledávky.
- nesmí se jednat o pohledávku již odepsanou na vrub výsledku hospodaření, za členy obchodní korporace za upsaný kapitál nebo vzniklou mezi spojenými osobami vymezenými v ZDP. (Pilařová, 2018)

Opravné položky lze tvořit k pohledávkám, u kterých uplynul od konce splatnosti více než zákonem o rezervách stanovený počet měsíců. Pro tvorbu opravných položek dle § 8 a ZOR je to:

- více než 6 měsíců po splatnosti, vznikla-li pohledávka do 31. 12. 2013, anebo
- více než 18 měsíců od konce sjednané doby splatnosti, vznikla-li pohledávka po 31. 12. 2013.

Tabulka č. 1: Tvorba časových zákonných opravných položek k pohledávkám vzniklým před 1. 1. 2014 - platí i nadále

Po splatnosti	Pohledávka při vzniku do 200.000 Kč	Pohledávka při vzniku nad 200.000 Kč	OP až do výše
6 měsíců	Žádná dodatečná podmínka	O pohledávce bylo zahájeno rozhodčí, soudní nebo správní řízení, kterého se poplatník řádně účastní.	20 %
12 měsíců	O pohledávce bylo zahájeno rozhodčí, soudní nebo správní řízení, kterého se poplatník řádně účastní.		33 %
18 měsíců			50 %
24 měsíců			66 %
30 měsíců			80 %
36 měsíců			100 %

Zdroj: Děrgel, 2017, vlastní zpracování

Tabulka č. 2: Tvorba časových zákonných opravných položek k pohledávkám vzniklým po 1. 1. 2014

Po splatnosti	<i>Pohledávky nabyté postoupením, jejich hodnota při vzniku byla nad 200. 000 Kč</i>	<i>Všechny ostatní pohledávky</i>	<i>OP až do výše</i>
18 měsíců	O pohledávce bylo zahájeno rozhodčí, soudní nebo správní řízení, kterého se poplatník řádně účastní.	Žádná dodatečná podmínka	50 %
30 měsíců			100 %

Zdroj: Děrgel, 2017, vlastní zpracování

4.1.3. ZÁKONNÉ OPRAVNÉ POLOŽKY K „POHLEDÁVKÁM DO 30.000 Kč“ (§ 8 c ZoR)

V § 8 c ZoR je umožněna tvorba zákonné opravné položky k nepromlčené pohledávce až do výše 100 % její neuhrazené rozvahové hodnoty bez příslušenství, pokud:

- rozvahová hodnota této pohledávky bez příslušenství v okamžiku jejího vzniku nepřesáhne částku 30.000 Kč,

- od konce sjednané doby splatnosti této pohledávky uplynulo nejméně 12 měsíců,
- nejde o pohledávku již odepsanou na vrub výsledku hospodaření,
- nejde o pohledávku za upsaný vlastní kapitál vzniklou za členy obchodní korporace,
- Nejde o pohledávku mezi spojenými osobami,
- nejsou k této pohledávce tvořeny opravné položky podle § 8, 8a, 8b ZoR. (Pilařová, 2018)

ZoR požaduje samostatnou evidenci takto řešených pohledávek, což ale neupřesňuje. Záleží tedy na poplatníkovi, je možné to řešit přeúčtováním pohledávky na samostatný analytický účet nebo tabulkou v Excelu. (Děrgel, 2017)

4.2. Účetní opravné položky

V souladu s ustanovením § 25 ZoÚ je každá účetní jednotka povinna při oceňování majetku a závazků ke konci rozvahového dne vzít v úvahu všechna předvídatelná rizika a možné ztráty, které se týkají majetku a závazků, jakož i všechna snížení hodnoty. Jednou z oblastí, kde existuje riziko nadhodnocení majetku, je oblast pohledávek. Jestliže tedy existuje riziko, že určité pohledávky nebudou v plné výši zaplacený, je povinností účetní jednotky účtovat nejen o zákonných opravných položkách, ale i o účetních opravných položkách. (Kadlec a kol., 2017)

Tvorba účetních neboli daňově neuznatelných opravných položek vždy podléhá inventarizaci a mohou se vytvořit pouze do výše pohledávek. Nepřímým způsobem korigují jmenovitou hodnotu či pořizovací cenu pohledávky. Tento zápis se v účetním výkazu Rozvaha promítne ve sloupci korekce. Dále se promítne v účtové skupině 55 jako náklad. (Ryneš, 2012)

Výše opravných položek se odvíjí od doby, která uplynula od data splatnosti pohledávky. (Ryneš, 2012)

Způsob tvorby a zúčtování účetních opravných položek musí být upraven vnitřní směrnici účetní jednotky. Ryneš uvádí, že u pohledávek po splatnosti 180-365 dní se tvoří opravná položka ve výši 50 % a u pohledávek, které jsou více jak 365 dní po splatnosti je opravná položka ve výši 100 % hodnoty pohledávky. (Ryneš, 2012).

Ke konkrétní pohledávce je možné vytvářet zároveň zákonné i účetní opravné položky, kdy však platí, že součet opravných položek vytvořených ke konkrétní pohledávce nesmí

přesáhnout účetní hodnotu pohledávky na rozvahovém účtu, k níž je opravná položka tvořena. (Kadlec a kol., 2017)

4.3. Odpis pohledávek

K odpisu pohledávky přistupuje účetní jednotka zpravidla v okamžiku, kdy se pohledávka promlčí. (Líbal, 2018)

Otázku promlčení pohledávek řeší OZ, podle kterého činí promlčecí doba pohledávek 3 roky (§ 629 OZ). (Kadlec a kol., 2017)

4.3.1. Účetní odpis pohledávky

Na základě rozhodnutí účetní jednotky může být pohledávka odepsána, pokud je podle jejího vyhodnocení neefektivní se snažit o vymáhání pohledávky nebo je tato šance malá. Tento odpis nesnižuje daňový základ. Účetně se odepisují pohledávky nevýznamné hodnoty a pohledávky za dlužníkem s neznámým pobytem. (AZ Data, 2019)

4.3.2. Daňový odpis pohledávky

Na vrub daňově účinných nákladů je možno odepsat pouze pohledávky za předpokladu, že o nich bylo účtováno do výnosů, které byly zahrnuty do základu daně z příjmů a že se nejedná o pohledávky nabyté bezúplatně nebo o pohledávky vzniklé mezi spojenými osobami.

V určitých případech může poplatník, který vede účetnictví, odepsat jmenovitou hodnotu pohledávky do daňově účinných nákladů, a to za předpokladu, že se jedná o pohledávku, ke které lze uplatňovat zákonné opravné položky nebo je nelze tvořit proto, že od její splatnosti uplynulo méně než 18 měsíců (6 měsíců, vznikla-li před rokem 2014) a u pohledávek se jmenovitou hodnotou v okamžiku vzniku vyšší než 200.000 Kč nabytých postoupením i v případě, že nebylo zahájeno rozhodčí, soudní nebo správní řízení. (Dvořáková a kol., 2018)

Hodnota pohledávky je pak u věřitele daňovým nákladem podle § 24 odst.2 písm. y) ZDP, a to za dlužníkem:

u něhož soud zrušil konkurs proto, že majetek dlužníka je zcela nepostačující, a pohledávka byla poplatníkem přihlášena u insolvenčního soudu a měla být vypořádána z majetkové podstaty,

který je v úpadku nebo jemuž úpadek hrozí na základě výsledků insolvenčního řízení,

který zemřel, a pohledávka nemohla být uspokojena ani vymáháním na dědicích dlužníka,

který byl PO a zanikl bez právního nástupce a věřitel nebyl s původním dlužníkem spojenou osobou,

na jehož majetek, ke kterému se daná pohledávka váže, je uplatňována veřejná dražba, a to na základě výsledků této dražby,

jehož majetek, ke kterému se daná pohledávka váže, je postižen exekucí, a to na základě výsledků provedení této exekuce. (Dvořáková a kol., 2018)

V ostatních případech, tj. situacích, které nespádají do výše uvedených 6 kritérií, je odpis pohledávky daňově účinný pouze do výše skutečně vytvořené zákonné opravné položky. (Dvořáková a kol., 2018)

4.3.3. Účtování odpisu pohledávky

Odpis pohledávky se účtuje podle vnitřního účetního dokladu jako zvýšení nákladů zápisem na stranu MD účtu 546 – Odpis pohledávky, a souvztažně na stranu D příslušného účtu pohledávek. Při odpisu pohledávek je třeba na analytických účtech rozlišit, zda je odpis pohledávky z hlediska daně z příjmů daňový náklad, nebo se jedná o odpis nad rámec daňově uznatelného nákladu. Po odpisu již pohledávka není účtována na rozvahovém účtu, ale je sledována na účtu podrozvahovém. (Líbal, 2018)

4.4. Postoupení pohledávek

Postoupením pohledávky přechází pohledávka z **postupitele** na **postupníka**, a to včetně příslušenství a všech práv s ní spojených. Postoupením nebo-li **cesí** rozumíme změnu v osobě věřitele. Postoupit pohledávku lze celou nebo jen její část, a to i bez souhlasu dlužníka. Postoupit lze také již postoupenou pohledávku, pohledávku před lhůtou splatnosti, pohledávku ze smluvních sankcí. Může jít o pohledávku, ke které byly vytvořeny opravné položky nebo která byla zcela nebo částečně odepsaná. (DU.cz, 2019)

Postoupení pohledávky se stává účinným v okamžiku, kdy je postoupení původním věřitelem oznámeno nebo novým věřitelem prokázáno smlouvou o postoupení pohledávky. Pokud je splnění postoupené pohledávky zajištěno zástavním právem, ručením nebo jiným způsobem, je povinnost postupitele podat zprávu osobě, která zajištění závazku poskytla. (DU.cz, 2019)

Účtování a daňové dopady postoupení pohledávky v účetnictví závisí na tom, zda jde o pohledávku před či po lhůtě splatnosti a zda byla tato pohledávka v minulosti

nějakým způsobem daňově zvýhodněna – odpisem či tvorbou zákonné opravné položky, a dále na tom, zda jde o prodej pohledávky vlastní či nabyté postoupením. (DU.cz, 2019)

Pro účetní jednotku, která postupuje pohledávku, je jeho daňově uznatelným nákladem:

- jmenovitá hodnota pohledávky při jejím postoupení, a to do výše příjmu plynoucího z jejího postoupení,
- pořizovací cena pohledávky nabyté postoupením, a to do výše příjmu plynoucího z její úhrady dlužníkem nebo postupníkem (kupujícím) při jejím následném postoupení.

Byla-li k postupované pohledávce vytvořena zákonná opravná položka, lze pro účely porovnání v uvedených případech zvýšit příjmy z postoupení o vytvořenou opravnou položku. (Brychta a kol., 2014)

Postoupení pohledávky u postupitele se účtuje účetním zápisem 315 MD/ 646 D. Společně s výnosem je nutné zaúčtovat také související náklad 546 MD/311 D. (Portal.pohoda.cz, 2019)

5. Vykazování pohledávek, jejich odpisů a opravných položek v účetní závěrce

Účetní závěrka zahrnuje proces sestavení výkazů finančního účetnictví. ZoÚ stanoví povinný obsah účetní závěrky a její povinné náležitosti. Účetní závěrku podnikatelů tvoří v ČR dle tohoto zákona:

- rozvaha,
- výkaz zisku a ztráty,
- příloha v účetní závěrce. (Hinke a kol., 2017)

5.1. Vykazování v rozvaze a ve výkazu zisku a ztráty

Uspořádání a označování položek rozvahy a výkazu zisku a ztráty je stanoveno vyhláškou č. 500/2002 Sb.

V rozvaze se pohledávky rozdělují na krátkodobé a dlouhodobé.

Dlouhodobé pohledávky jsou pohledávky, jejichž zůstatková doba splatnosti ke dni, ke kterému se sestavuje účetní závěrka, je delší než 1 rok. Nalezneme je v položce „C.II.1. Dlouhodobé pohledávky“. Krátkodobé pohledávky jsou takové pohledávky, které v okamžiku, ke kterému je účetní závěrka sestavena, mají dobu splatnosti kratší než 1 rok a kratší. Vykazují se v položce „C.II.2. Krátkodobé pohledávky“. (Kadlec, 2017)

U konkrétních položek, kde jsou vykazovány pohledávky, u kterých jsou vytvořeny opravné položky, se uvádí korekce pohledávek o účetní opravné položky v samostatném sloupci rozvahy. (Ambrož, 2018)

Ve výkazu zisku a ztrát se účet 55x uvádí na řádce E.3. „Úpravy hodnot pohledávek“. (Madati.cz, 2019)

5.2. Vykazování v příloze v účetní závěrce

Základní informace v příloze v účetní závěrce jsou stanoveny v § 39 vyhlášky č. 500/2002 Sb., ve znění vyhlášky č.250/2015 Sb. Účetní jednotka v příloze mimo jiné uvede způsob oceňování pohledávek a stanovení úprav hodnot majetku (odpisy a opravné položky). (Kadlec a kol., 2017)

6. Představení společnosti

6.1. Charakteristika společnosti

Společnost s ručením omezeným ABC, s.r.o. se sídlem v Domažlicích je dceřinou společností německé firmy XYZ AG a na českém trhu působí již od roku 1998. V současné době má kolem 20 zaměstnanců. Svým zákazníkům dodává produkty a služby z oblasti oční optiky a optometrie. Jedná se například o brýlové čočky, přístroje, dílenské vybavení, obchodní zboží a také služby zábrusového centra.

Společnost XYZ AG je jediným společníkem se 100 % podílem.

6.2. Odběratelé a dodavatelé

Firma prodává své výrobky a zboží a poskytuje své služby jak konečným spotřebitelům, tak společnostem. Většinou se jedná o české, německé, ale i slovenské zákazníky. Protože firma obchoduje převážně se zdravotnickými pomůckami, používá se dle přílohy č. 1 k ZDPH 1. snížená sazba DPH, to je 15 %.

Zboží a materiál nakupuje převážně od mateřské společnosti XYZ AG.

6.3. Způsob vedení účetnictví

Společnost ABC, s.r.o. vede účetnictví a sestavuje účetní závěrku v souladu se ZoR, Vyhláškou č. 500/2002 Sb. a ČÚS v platném znění.

Dle ZoÚ se společnost řadí mezi malé účetní jednotky, protože splňuje alespoň dvě kritéria ze tří ve dvou po sobě jdoucích obdobích, aby se mohla považovat za malou. Roční úhrn čistého obratu je vyšší než 18.000.000 Kč a průměrný počet zaměstnanců přesahuje 10. Poslední, třetí kritérium je, že aktiva netto činí více než 9.000.000 Kč, společnost nespĺňuje.

Účetnictví je vedeno podvojným způsobem a účetní období představuje nepřetržitě 12 po sobě jdoucích měsíců, které se shodují s kalendářním rokem.

Protože si společnost nechává zpracovávat daňové přiznání daňovým poradcem, má možnost podat daňové přiznání až do 1. července následujícího roku.

Pro přepočítání cizí měny má účetní jednotka stanoven ve vnitropodnikové směrnici pevný roční kurz.

Účetní jednotka má pro evidenci pohledávek a opravných položek k pohledávkám vytvořeny tyto analytické účty:

311000-Odběratelé tuzemsko

311100-Odběratelé XYZ AG

311200-Odběratelé zahraničí

314010-Zálohy CZK

314020-Zálohy EUR

315000-Ostatní pohledávky CZK

315200-Ostatní pohledávky EUR

335000-Pohledávky za zaměstnanci

391020-Opravné položky soudně vymahatelné

391050-50% účetní opravné položky k pohledávkám

391150-50% daňové opravné položky k pohledávkám

391200-100% účetní opravné položky k pohledávkám

391300-100% daňové opravné položky k pohledávkám

546000-Odpis pohledávek (daňově)

546000-Odpis pohledávek (nedaňově)

558000-Tvorba a zrušení opravných položek k pohledávkám (daňově)

559000-Tvorba a zrušení opravných položek k pohledávkám (nedaňově)

Společnost vytváří opravné položky k pohledávkám po lhůtě splatnosti s rizikovou vymahatelností. Při jejich tvorbě jsou vytvářeny zákonem o dani z příjmů přípustné výše opravné položky odečitatelné od základu daně. Dále jsou doúčtovány dle očekávané návratnosti účetní opravné položky. Mimo tvorbu dle doby splatnosti jsou zohledněna individuální rizika za jednotlivými dlužníky. V případě konkurzu jsou vytvořeny opravné položky ve výši 100 %.

Tabulka č. 3: Způsob tvorby opravných položek u nepromlčených pohledávek po lhůtě splatnosti

Počet měsíců po lhůtě splatnosti	Minimální % tvorby opravných položek
6	50
12	100
Za dlužníky v konkurzu	100

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

6.4. Ekonomická analýza

Ekonomická analýza společnosti je provedena za tři poslední účetní období, tedy za roky 2016, 2017 a 2018. Nejprve je provedena analýza aktiv a pasiv a poté nákladů a výnosů.

Tabulka č. 4: Přehled aktiv a pasiv v celých tis. Kč

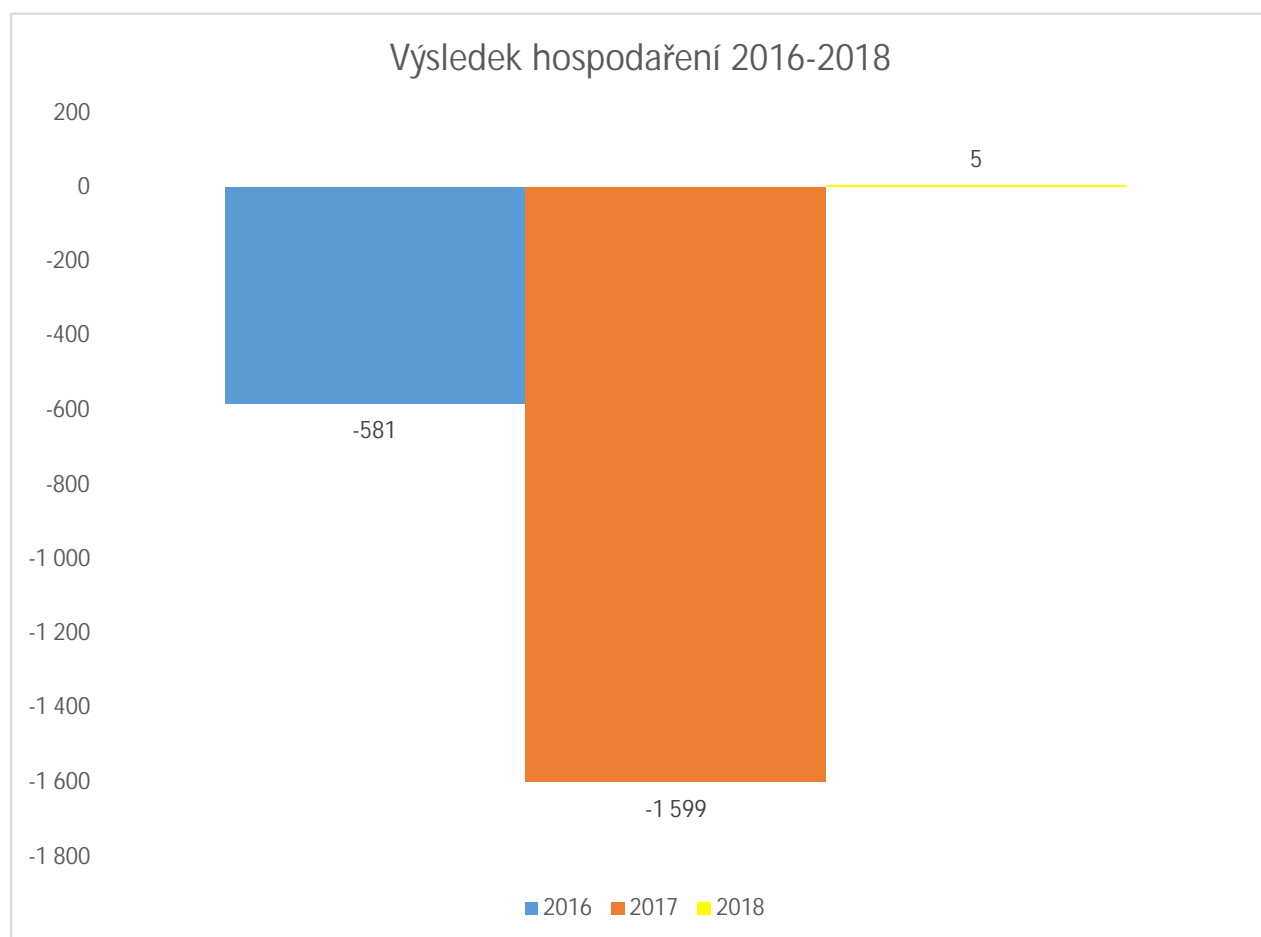
Název položky	2016	2017	2018
AKTIVA CELKEM (netto)	8 177	6 715	7 288
Dlouhodobý majetek	994	518	392
Zásoby	268	164	237
Krátkodobé pohledávky	4 631	3 682	4 237
Časové rozlišení aktiv	9	14	322
PASIVA	8 177	6 715	7 288
Základní kapitál	1 313	1 313	1 313
Výsledek hospodaření minulých let	-3 442	-4 024	-5 623
Výsledek hospodaření běžného úč. období	-581	-1 600	5
Rezervy	190	164	159
Závazky	7 953	8 122	6 961
Časové rozlišení pasiv	4	0	8

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Celková výše aktiv společnosti ABC, s.r.o. je ve sledovaných letech 2016-2018 stabilní, bez výraznějších změn. Z tabulky je patrné, že ve společnosti převládají oběžná aktiva a z toho více než polovinu tvoří pohledávky. Jedná se zejména o pohledávky z obchodních vztahů. V práci budou analyzovány pouze krátkodobé pohledávky, protože dlouhodobé vybraná společnost nemá. V dlouhodobém majetku jsou zařazeny přístroje, které jsou využívány při výrobě a také drobný majetek, jako je například počítač, který dle vnitropodnikové směrnice patří do dlouhodobého majetku. Společnost nevlastní žádné nemovitosti, prostory k podnikání si pronajímá. Z hlediska stáří majetku lze podotknout, že je přibližně ze dvou třetin odepsán.

Pasiva jsou z největší části tvořena závazky, které vznikly z obchodování s mateřskou společností. Výsledek hospodaření je velice proměnlivý.

Graf č. 1: Výsledek hospodaření v letech 2016-2018

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Tabulka č. 5: Rozbor krátkodobých pohledávek v tis. Kč

Název položky	2016	2017	2018
Krátkodobé pohledávky (brutto)	4 990	3 928	4 404
Pohledávky z obchodních vztahů	4 909	3 894	4 231
Korekce	-359	-246	-167
Krátkodobé poskytnuté zálohy	81	34	47
Jiné pohledávky	0	0	126
Krátkodobé pohledávky (netto)	4 550	3 648	4 064
Krátkodobé pohledávky celkem	4 631	3 682	4 237

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

V roce 2016 vykázala společnost pohledávky v celkové výši 4.631 tis. Kč, což tvořilo 56,63 % z celkové hodnoty aktiv, z toho pohledávky z obchodních vztahů dosáhly hodnoty 4.550 tis. Kč, tj. 98,25 %, zbylé 1,75 % tvořily ostatní pohledávky, jsou to nevyúčtované zálohy za energie spojené s pronájmem haly.

V roce 2017 se pohledávky oproti roku 2016 snížily o 20,49 %. Za rok 2017 tvořily 54,83 % z celkové hodnoty aktiv.

V roce 2018 vzrostly pohledávky oproti roku 2017 o 15,07 %. Tvořily 58,14 % z celkové hodnoty aktiv.

Tabulka níže zobrazuje pohledávky dle splatnosti ke konci každého sledovaného roku této práce.

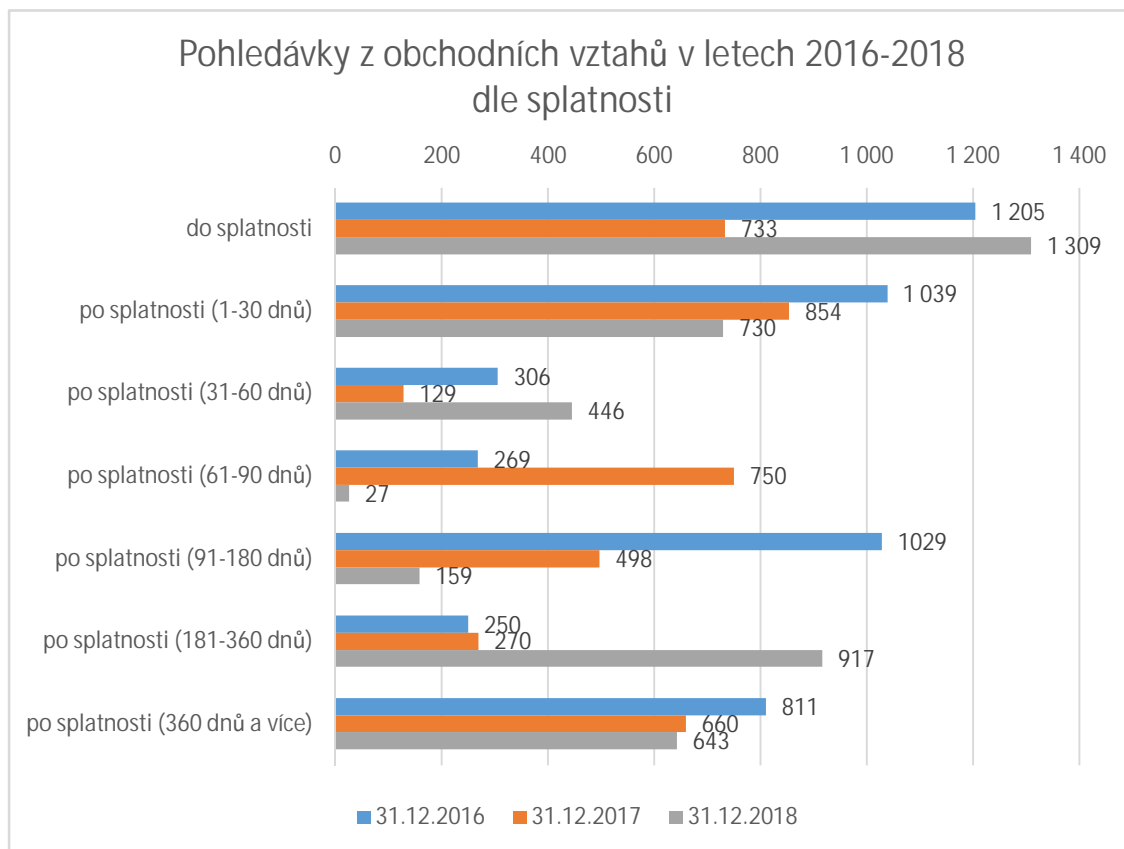
Tabulka č. 6: Stav krátkodobých pohledávek z obchodních vztahů v tis. Kč v letech 2016-2018 dle splatnosti

KS	Do splatnosti	Po splatnosti						Celkem
		1-30 dnů	31-60 dnů	61-90 dnů	91-180 dnů	181-360 dnů	361 dnů a více	
31. 12. 2016	1 205	1 039	306	269	1 029	250	811	4 909
31. 12. 2017	733	854	129	750	498	270	660	3 894
31. 12. 2018	1 309	730	446	27	159	917	643	4 231

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Z tabulky je patrné, že největší podíl na celkových pohledávkách mají pohledávky, které jsou splatné do lhůty splatnosti. Ale ani částky jednotlivých kategorií nejsou zanedbatelné. Pro lepší znázornění je níže uveden graf rozdělení pohledávek dle splatnosti.

Graf č. 2: Pohledávky z obchodních vztahů v letech 2016-2018 dle splatnosti

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Objem pohledávek po splatnosti je ovšem zkreslující, protože tu jsou evidovány také pohledávky, které vznikly na základě splátkového kalendáře a splatnost celkové částky pohledávky byla stanovena s první splátkou kalendáře. Při inventarizaci byly tyto skutečnosti za každý rok náležitě prověřeny účetní, která zpracovává účetní závěrku a až na základě toho se s pohledávkami dále pracovalo.

Tabulka č. 7: Přehled vybraných nákladů a výnosů v tis. Kč

Název položky	2016	2017	2018
Tržby z prodeje výrobků a služeb	12 176	10 265	11 271
Tržby za prodej zboží	12 891	12 637	11 023
Náklady vynaložené na prodej zboží	8 629	8 676	7 410
Spotřeba materiálu a energie	4 636	4 344	3 533
Služby	3 628	2 971	3 165
Osobní náklady	8 558	8 272	7 667
Úprava hodnot v provozní oblasti	1	420	231
Ostatní provozní výnosy	4	59	34
Ostatní provozní náklady	78	128	164
Finanční výsledek hospodaření	-122	250	-153
Výsledek hospodaření za účetní období	-581	-1 600	5
Čistý obrat za účetní období	25 277	23 416	22 600

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

V roce 2017 došlo ke skokovému poklesu tržeb za zboží a služby v porovnání s rokem 2016 o 8,64 %. Náklady klesaly také, ovšem mnohem menším tempem. Výsledkem bylo razantní snížení výsledku hospodaření za sledované účetní období.

V roce 2018 klesly tržby za zboží a služby v porovnání s rokem 2017 o 2,65 % a z důvodu dalšího poklesu nákladů výsledek hospodaření za další účetní období dosáhl kladné hodnoty.

7. Rozbor pohledávek, opravných položek k pohledávkám a odpisu pohledávek k 31. 12. 2018

K 31. 12. 2018 společnost eviduje tyto pohledávky:

Tabulka č. 8: Konečný stav pohledávek k 31. 12. 2018

Účet	Název účtu	KS v Kč	Ks v %
311000	Odběratelé tuzemsko	2.267.529,04	51,48
311100	Odběratelé zahraniční EUR	1.571.937,70	35,69
311200	Odběratelé zahraniční SVK	386.558,26	8,78
314010	Zálohy ČR	47.300,14	1,07
315000	Ostatní pohledávky	5.000,00	0,11
335000	Pohledávky za zaměstnanci	126.238,00	2,87
	Celkem	4.404.563,14	100

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Největší zastoupení pohledávek dle tabulky č. 7 mají pohledávky za tuzemskými odběrateli. Druhé místo zabírají pohledávky zahraniční EUR. Na tomto účtu jsou evidovány pohledávky za mateřskou společností XYZ AG a zanikají postupně započtením vzájemných pohledávek. K 31. 12. 2018 byly přepočteny kurzem k rozvahovému dni. Tímto kurzem byl také přepočítán konečný stav účtu 311200, kde jsou evidovány pohledávky za slovenskými odběrateli.

Na účtu 314 jsou zaúčtovány poskytnuté zálohy za služby spojených s nájmem. Vyúčtování za ně společnost obdržela až v únoru následujícího měsíce. Na účtu 315 je zaevidovaná kauce na využívání platebních karet. Tato kauce se vrací až po ukončení jejich využívání.

Účet 335000 slouží k účtování pohledávek za zaměstnanci. Jedná se o pohledávku, kdy byl zaměstnankyni zaplacen kurz na zvýšení kvalifikace v oboru Oční optik, kterou zaměstnankyně pravidelně splácí v měsíčních splátkách.

V níže uvedené tabulce jsou uvedeny sumarizované údaje z obrátové předvahy společnosti.

Při tvorbě opravných položek k pohledávkám se nesmí zapomenout na to, jak bylo zmíněno výše, že společnost nabízí některým zákazníkům také prodej na splátky. Proto při sestavě pohledávek po datu splatnosti se musí tyto pohledávky prozkoumat zvlášť, zda zákazník opravdu pravidelně platí a následně je vytknout. Na tyto pohledávky, ke kterým je vytvořen splátkový kalendář a kde se splátky pravidelně a včas platí, se netvoří opravné položky.

Následně byly vytvořeny, popř. rozpuštěny opravné položky k pohledávkám, jejich rozbor je uveden v tabulce č. 8.

Tabulka č. 9: Tvorba a použití opravných položek k pohledávkám za rok 2018 v Kč

Účet	Název účtu	Stav k 1. 1. 2018	Tvorba OP	Rozpuštění OP	Stav k 31. 12. 2018
391020	Soudně vymahatelné OP	103 083,00	0,00	0,00	103 083,00
391050	50% úč. OP k pohledávkám	29 012,00	22 319,13	29 012,00	22 319,13
391200	100% úč. OP k pohledávkám	49 484,00	8 119,93	41 664,00	15 939,93
391300	100% daň. OP k pohledávkám	63 980,29	21 051,00	58 896,29	26 135,00
Stav OP k 31. 12. 2018		245 559,29	51 490,06	129 572,29	167 477,06

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Na účtu 319020 jsou evidované opravné položky k pohledávkám za dlužníky v soudním řízení. Vznikly v roce 2015 na základě návrhu na vydání elektronického rozkazu. Tato opravná položka byla vytvořena podle § 8a ve výši 100 %.

Na účtu 391050 jsou podle vnitropodnikové směrnice vytvářené účetní opravné položky k pohledávkám ve výši 50 % nezaplacené hodnoty, které jsou 6–12 měsíců po splatnosti. Jejich tvorba za rok 2018 ve výši 22.319,13 Kč byla zaúčtována účetním

zápisem MD 559000/Dal 391050. Rozpuštění těchto opravných položek bylo zaúčtováno na vrub účtu 391050 a ve prospěch účtu 559000.

Na analytickém účtu 391200 společnost eviduje 100% účetní opravné položky k pohledávkám. Dle vnitropodnikové směrnice vznikají tyto opravné položky k pohledávkám, jejichž doba po splatnosti je více než 12 měsíců.

Tvorba byla zaúčtována na vrub účtu 559000 a ve prospěch účtu 391200. Rozpuštění se účtuje na vrub účtu 391200 a ve prospěch účtu 559000.

Účet 391300 složí k evidenci daňových opravných položek k pohledávkám, které se tvoří na základě §8a a §8c. V tomto případě pro tvorbu i rozpuštění se používá daňově uznatelný náklad, tj. účet 558000, při tvorbě je účtováno na vrub a při rozpuštění ve prospěch tohoto účtu. Všechny tyto opravné položky byly vytvořeny podle § 8c.

Kromě opravných položek k pohledávkám došlo také k odpisu pohledávek:

- daňový odpis: 20.772,69 546000/311xxx
- účetní odpis: 37.389 Kč 546900/311xxx

Zákonné opravné položky a daňový odpis pohledávek jsou v daňovém přiznání k dani z příjmů právnických osob zachyceny v tabulce C, kde se také uvádějí zákonné rezervy.

Tvorba účetních opravných položek a jejich účetní odpis zvýšily základ daně celkem o 67.828 Kč. Toto zvýšení se uvádí na řádek 40. Rozpuštění položek ve výši 100.560 Kč vedlo ke snížení základu daně, které je evidováno na řádku 112.

8. Řízení pohledávek

K vedení účetnictví společnost využívá účetní program Byznys. Do tohoto programu si společnost ABC, s.r.o. sama pořizuje a externí účetní je následně zaúčtuje.

Pohledávky vznikají na základě objednávky služeb nebo produktů společnosti a zanikají splacením faktury. Úhrady faktur probíhají většinou bezhotovostně na určený bankovní účet. V ojedinělých případech, když se jedná o malou částku do 500 Kč, může zákazník svůj dluh uhradit hotově. Tržby při platbách v hotovosti jsou evidovány v EET. Splatnost faktury je obvykle stanovena na dobu 14 dnů. Delší dobu splatnosti poskytuje společnost pouze mateřské společnosti, a to v délce 30 dnů.

Přijímání objednávek a expedici zakázek má na starosti pracovnice ze zákaznického servisu. O evidenci pohledávek a jejich kontrolu se stará pracovnice ekonomického sektoru. Ta má také na starosti evidenci přijatých faktur a jejich úhrady. Tato pracovnice při vystavování faktur ověřuje údaje o existenci zákazníka na portálu www.justice.cz nebo na <http://wwwinfo.mfcr.cz/ares>. Pokud je zákazník plátce DPH, ověřuje se také jeho spolehlivost na portálu <http://adisreg.mfcr.cz/>. V případě, že se jedná o zahraničního zákazníka a má přidělené DIČ v daném členském státě, ověřuje pracovnice jeho platnost na portálu http://ec.europa.eu/taxation_customs/vies.

Společnost poskytuje svým stálým zákazníkům určité slevy a výhody za nákup. Za stálé zákazníky jsou považováni ti zákazníci, kteří nakupují pravidelně a jejichž roční úhrn za nákupy přesáhl 500.000 Kč. Mezi tyto výhody patří právě prodej na splátkový kalendář, kdy společnost určí, kdy a jak budou jednotlivé splátky uhrazeny. Součástí 1. platby splátkového kalendáře je také úhrada celkové výše DPH.

Z tabulky č. 6 vyplývá, že zákazníci faktury neplatí včas a platební morálka je velmi nízká.

Protože společnost využívá outsourcingu účetnictví, kdy účetnictví zpracovává externí společnost, mohou být faktury kontrolovány až na konci následující měsíce, protože společnost si z banky nechává posílat pouze měsíční výpisy. Externí účetní na základě měsíční závěrky posílá pracovníci ekonomického úseku sestavy pohledávek a ta na základě toho vyhodnocuje, které faktury jsou po splatnosti.

Následně začíná upomínat zákazníky, kteří nezaplatili včas. Upomínání odběratele probíhá telefonicky nebo e-mailem, kdy je mu sděleno, které faktury jsou po splatnosti, jaká je jejich výše, kolik dní jsou po splatnosti a na jaký účet má platbu poslat.

V ojedinělých případech, pokud odběratel nereaguje na výzvy ohledně neuhrazených faktur, kontaktuje společnost právníka, se kterým má uzavřenou smlouvu, který přebírá podklady. Ten se snaží odběratele nejprve pomocí telefonického kontaktu nebo formou e-mailu o vymožení dluhu mimosoudní cestou. V případě, že je i tento pokus neúspěšný, přichází v úvahu soudní řízení.

Společnost vytváří zákonné i účetní opravné položky a to proto, že účetní opravné položky slouží k podání věrného a poctivého obrazu skutečnosti, jsou tak zahrnuta všechna rizika a ztráty a nedochází k nadhodnocení aktiv.

O opravných položkách k pohledávkám a odpisu pohledávek je účtováno vždy k rozvahovému dni daného roku, tedy jednou ročně.

9. Návrh řešení

Ze získaných údajů společnosti vyplývá, že je potřeba zlepšit řízení pohledávek. Návrhy na zlepšení tohoto úseku jsou popsány níže.

9.1. Častější předávání dokladů

Jak již bylo zmíněno výše, společnost využívá služby outsourcingu účetnictví. Doklady ke zpracování jsou účetní firmě zasílány jednou měsíčně, vždy 10. pracovní den následujícího měsíce, a z toho důvodu dochází k prodlevě ke kontaktování odběratele o neuhrazených fakturách.

Doporučením pro společnost je, aby doklady byly zasílány k jejich zpracování častěji, alespoň jednou týdně, a tak by byla společnost dříve informována o svých pohledávkách po splatnosti a mohlo by tak dojít k dřívějšímu kontaktování odběratele s cílem ho upomenout.

9.2. Fakturační systémy

Dalším návrhem pro lepší fungování společnosti a řízení pohledávek je fakturační systém, který umožňuje vystavovat faktury a zároveň dokáže na základě natažení bankovních výpisů párovat platby k fakturám. Společnost by tak mohla mít každý den přehled o uhrazených a neuhrazených fakturách.

Pro srovnání jsme byly vybrány dva systémy, a to SuperFaktura a iDoklad. Oba tyto systémy fungují na základě cloudové služby, takže se nemusí nic instalovat. Stačí pouze internetové připojení a lze se přihlásit kdekoliv na jakémkoliv zařízení. (SuperFaktura.cz, 2019) (iDoklad, 2019)

Oba systémy disponují vystavováním faktur, které jsou následně hned odeslány zákazníkům. Hlídnají si sami legislativu, a tak může mít společnost jistotu, že doklady odpovídají zákonům. Data lze exportovat do různých formátů pro účetní software. To znamená, že by se faktury nemusely vystavovat duplicitně, zvlášť pro řízení pohledávek a zvlášť pro účetní.

Také lze v systémech nastavit, aby se automaticky odesílaly prostřednictvím e-mailu upozornění za nezaplacené faktury odběratelům a tím tak usnadnit práci pracovníci, která je za to zodpovědná.

iDoklad nabízí čtyři různé balíčky s možností výběru mnoha funkcí. SuperFaktura nabízí balíčky tři. Pro srovnání byly u obou vybrány nejvyšší kategorie balíčků. Za prémiový balíček iDokladu je stanovena cena 480 Kč měsíčně při ročním předplatném bez DPH.

Ročně by tak společnost zaplatila 6.970 Kč včetně DPH. Prémiový balíček SuperFaktury stojí měsíčně 469 Kč bez DPH. Za rok by společnost zaplatila 6.810 Kč včetně DPH. Společnost nad tímto návrhem zatím neuvažovala, ale z důvodu úspory času a včasného upomínání zákazníků by jeden z těchto systémů jistě ocenila.

9.3. Nový zaměstnanec

Pro společnost by bylo vhodné přijetí nového pracovníka na pozici účetní. Díky tomu by docházelo k pravidelnému zpracovávání účetních dokladů a společnost by tak mohla častěji kontrolovat stav pohledávek a na základě toho odběratele včas informovat o neuhrazení faktur.

Níže budou spočítány náklady firmy na nového pracovníka s tím, že hrubá mzda bude 28.000 Kč. Pro usnadnění výpočtu by byl zaměstnanec svobodný, bezdětný a podepsal prohlášení k dani.

Výpočet čisté mzdy a nákladů firmy

Hrubá mzda	28 000 Kč
Sociální pojištění zaměstnavatel	7 000 Kč
Zdravotní pojištění	2 520 Kč
Základ daně (superhrubá mzda)	37 600 Kč
Daň před slevami	5 640 Kč
Sleva na poplatníka	2 070 Kč
Záloha na da	3 570 Kč
Sociální pojištění zaměstnanec (6,5 %)	1 820 Kč
Zdravotní pojištění zaměstnanec (4,5 %)	1 260 Kč
Čistá mzda	21 350 Kč

Z výpočtu vyplývá, že se náklady firmy zvýší celkem o 37.520 Kč, z toho hrubá mzda bude ve výši 28.000 Kč, sociální pojištění ve výši 7.000 Kč a zdravotní pojištění ve výši 2.520 Kč. Zaměstnanci bude muset zaplatit čistou mzdu ve výši 21.350 Kč, uhradit pojištění na Okresní správu sociálního pojištění a konkrétní zdravotní pojišťovnu celkem 3.080 Kč a finančnímu úřadu zálohu na dani ve výši 3.570 Kč

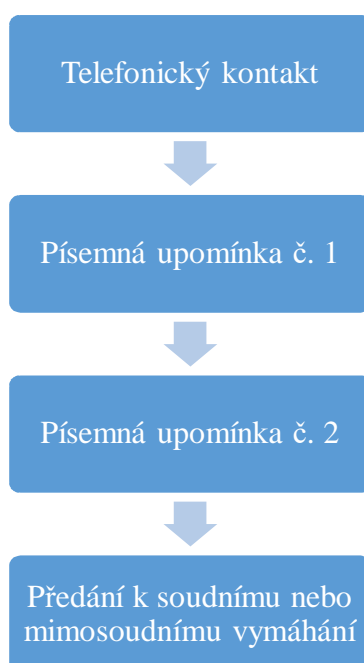
Oproti tomu by se společnosti snížily měsíční náklady za vedení účetnictví outsourcingovou společností, které průměrně činí 30.000 Kč za měsíc. Za účetnictví by se platilo pouze za zpracování účetní závěrky. Tyto náklady činí v průměru 50.000 Kč ročně.

Posláním nového zaměstnance by bylo každodenní účtování vydaných faktur a bankovních výpisů a tím tak zajistit pravidelný přehled o stavu pohledávek, který by byl následně předáván pracovníci ekonomického úseku, která má za úkol upozorňovat odběratele o nezaplacení.

Společnost by nového pracovníka na pozici účetní jistě ocenila, protože odběratelé by mohli být včas kontaktováni o neuhrazení jejich dluhů.

Kontaktování odběratelů by podle poznatků odborné literatury mělo vypadat zhruba takto:

Obrázek č. 1: Způsob upomínání odběratele

Zdroj: Kislíngrová a kol., 2007, vlastní zpracování

Telefonický kontakt je efektivní forma pro kontaktování odběratele. Tento kontakt může probíhat ve dvou liniích, a to v případě, kdy je u odběratele evidována vyšší částka. V tom případě by společnost měla 3 dny před splatností faktury kontaktovat odběratele a zjistit, zda požadovanou fakturu opravdu má a zda se jí chystá uhradit. Také by tímto způsobem měla kontaktovat odběratele v případě postupného splácení, které je třeba kontrolovat. 2. linie telefonického kontaktu přichází v úvahu, pokud faktury nebyla ani 3 dny po splatnosti uhrazena. Společnost by si v tomto okamžiku měla ověřit důvody, proč nebyl splněn termín splatnosti.

Pokud společnost neobdrží své peníze ani 2 týdny po splatnosti, měla by dotyčného odběratele upomenout s žádostí o úhradu všech splatných závazků. V případě neuhrazení

bude tato upomínka naznačovat případný další postup řešení a odběrateli také budou navrženy možné způsoby řešení, například formou splátkového kalendáře.

Písemná upomínka č. 2 bude odesílána v případě, kdy společnost neobdrží úhradu ani 6 týdnů po splatnosti. Tato upomínka musí mít charakter pokusu o smír a musí být poslána doporučeně.

8 týdnů po splatnosti bude následovat k předání soudnímu nebo mimosoudnímu vymáhání. Formu mimosoudního vymáhání řeší vymáhací agentury. Společnosti bude doporučeno si tuto agenturu najmout pro případné vymáhání. Formu soudního vymáhání řeší právník, se kterým má společnost dlouhodobě uzavřenou smlouvu.

10. Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zhodnotit daňový a účetní dopad pohledávek na výsledek hospodaření podniku. Práce byla zaměřena pouze na krátkodobé pohledávky z obchodních vztahů, protože společnost dlouhodobé pohledávky neeviduje.

Teoretická část se věnovala základním principům pohledávek, bylo vysvětleno, co slovo pohledávka vlastně znamená a jak se pohledávky dělí. Bylo popsáno, jakými způsoby se pohledávky oceňují. Dále bylo nastíněno, jak se pohledávky účtují a to i v cizích měnách.

Řízení pohledávek a jejich vymáhání je věnována v práci celá kapitola, protože jsou pro chod společnosti velice důležité. Mezi činnosti řízení patří evidence pohledávek, upomínání odběratelů a vymáhání pohledávek po splatnosti a dělí se na dvě části: prevence a vymáhání. Hlavním úkolem prevence je, aby byly pohledávky hrazeny včas a aby nevznikaly nedobytné pohledávky. Vymáhání může probíhat mimosoudní nebo soudní cestou. Oba tyto způsoby byly v práci popsány.

Další kapitola práce teoretické části se věnuje opravným položkám k pohledávkám a odpisu pohledávek a jejich postoupení. Opravné položky slouží jako nástroj, pomocí kterého se vyjadřuje dočasné snížení hodnoty majetku v účetnictví. Jejich tvorba vyplývá z účetního principu opatrnosti. V bakalářské práci byly popsány zákonné i účetní opravné položky, jejich rozdělení a účtování. K odpisu pohledávky účetní jednotka přistupuje, pokud u pohledávky došlo k trvalému snížení hodnoty, tzn. že pohledávky jsou nedobytné. Postoupení pohledávky je vhodné především, když ji dlužník ani po opakovaných urgencích neuhradí. Díky tomu postupitel může získat alespoň částečnou finanční úhradu.

Poslední část teoretické části se věnuje vykazování pohledávek, jejich odpisů a opravných položek v účetní závěrce.

V praktické části byla představena společnost, která si přála zůstat v anonymitě, a proto je v práci označována jako ABC, s.r.o. Předmětem podnikání společnosti je oční optika. Následně byl popsán způsob vedení účetnictví.

V další části byla provedena ekonomická analýza společnosti za rok 2016-2018. Byly zanalyzovány vybraná aktiva a pasiva a náklady a výnosy a také samostatné pohledávky za dané roky.

Následně se práce věnovala pohledávkám k 31. 12. 2018, kde byly shrnuté konečné stavy analytických účtů pohledávek. Následně byly popsány způsoby tvorby a rozpuštění opravných položek k pohledávkám a odpisy pohledávek. Na konci této části je zahrnuto, jestli tyto operace ovlivňují základ daně, případně jak.

Nakonec bylo v práci popsáno řízení pohledávek a jejich vymáhání ve společnosti ABC, s.r.o.

Na základě získaných poznatků bylo společnosti navrženo, aby účetní doklady předávala častěji své účetní ke zpracování než jednou za měsíc. Odběratelé by tak mohli být dříve kontaktováni o stavu svých neuhrazených dluhů. Dalším návrhem pro společnost bylo, aby si pro efektivnější řízení pohledávek pořídila fakturační systém, který se dokáže spárovat s bankou a tím pádem společnost ví hned, jaké faktury byly uhrazeny. Tyto systémy také sami dokážou upomínat odběratele v případě faktur po splatnosti.

Posledním doporučením bylo přijetí nového pracovníka na pozici účetní. Společnost by tak již nemusela využívat služeb externí účetní a účetní doklady by mohly být zpracovávány častěji. Součástí tohoto doporučení také bylo nastavení způsobu upomínání odběratele a svých závazcích.

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Tvorba časových zákonných opravných položek k pohledávkám vzniklým před 1. 1. 2014 – platí i nadále.....	24
Tabulka č. 2: Tvorba časových zákonných opravných položek k pohledávkám vzniklým po 1. 1. 2014.....	24
Tabulka č. 3: Způsob tvorby opravných položek u nepromlčených pohledávek po lhůtě splatnosti.....	32
Tabulka č. 4: Přehled aktiv a pasiv v celých tis. Kč.....	32
Tabulka č. 5: Rozbor krátkodobých pohledávek v tis. Kč.....	34
Tabulka č. 6: Stav krátkodobých pohledávek z obchodních vztahů v tis. Kč v letech 2016-2018 dle splatnosti.....	35
Tabulka č. 7: Přehled vybraných nákladů a výnosů v tis. Kč.....	36
Tabulka č. 8: Konečný stav pohledávek k 31. 12. 2018.....	37
Tabulka č. 9: Tvorba a použití opravných položek k pohledávkám za rok 2018 v Kč...38	

Seznam grafů

Graf č. 1: Výsledek hospodaření v letech 2016-2018.....	33
Graf č. 2: Pohledávky z obchodních vztahů dle splatnosti.....	35

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Způsob upomínání odběratele.....	44
--	----

Seznam použitých zkratk

Zkratka	Vysvětlení
ČÚS	České účetní standardy
DIČ	daňové identifikační číslo
DPH	daň z přidané hodnoty
EET	elektronická evidence tržeb
KS	konečný stav
OP	opravné položky
OZ	Obchodní zákoník
PO	právnícká osoba
PVZÚ	Prováděcí vyhláška k zákonu o účetnictví
ZDP	Zákon o dani z příjmů
ZoR	Zákon o rezervách
ZoÚ	Zákon o účetnictví

Seznam zdrojů

1. AMBROŽ, Jan, Ing. Pohledávky – vybrané daňové a účetní aspekty, 2018 [online]. *DU.cz*. Verlag Dashöfer. [cit. 02. 12. 2019]. Dostupné z: <https://www.du.cz/33/pohledavky-vybrane-danove-a-ucetni-aspekty-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4ErOHXqiyP4IQIS9DfTX0hEakukZUzLWmsA/?query=ambro%BE&serp=1>
2. BRYCHTA, Ivan. MACHÁČEK, Ivan. PILAŘOVÁ, Ivana. STROUHAL, Jiří. *Daň z příjmů 2014: Meritum*. 11. akt. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-462-0
3. BRYCHTA, Michal. Oprava DPH za dlužníkem v úpadku optikou věřitele – nová pravidla hry, 2019 [online]. *Advokátní deník*. Novinky ze světa advokacie [cit. 02. 12. 2019]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2019/06/23/oprava-dph-za-dluznikem-v-upadku-optikou-veritele-nova-pravidla-hry/>
4. Bulletin Komory certifikovaných účetních [online]. Praha: Komora certifikovaných účetních Praha, 2018, č. 4, s. 64 ISSN 2336-3576. Dostupné také z: <https://www.komora-ucetnich.cz/cze/informace-komory/bulletin1/bulletin>
5. Daně, účetnictví. *BusinessInfo.cz*, Copyright © 1997 [online]. *BusinessInfo.cz*. Oficiální portál pro podnikání a export [cit. 02. 12. 2019]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/cs/dane.html>
6. DĚRGEL, Martin. Opravné položky v účetnictví a daních. *Účetnictví v praxi*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 16(12), 4-12, ISSN 1211-7307
7. DRBOHLAV, Josef, POHL, Tomáš. *Pohledávky z právního, účetního a daňového pohledu*. 3. akt. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. ISBN 978-80-7357-599-1
8. DVOŘÁKOVÁ, Veronika, PITTERLING, Marcel, SKALICKÁ, Hana. *Zdaňování příjmů fyzických a právnických osob 2018*. 3. akt. Vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. ISBN 978-80-7552-125-5
9. HINKE, Jana a kol. *Účetnictví 2, pokročilé aplikace*. 2. akt. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2016. ISBN 978-80-271-9368-4
10. *iDoklad*. Prostě fakturuj! Jednoduchá online fakturace [online]. Copyright © Solitea Česká republika, a.s. [cit. 02.12.2019]. Dostupné z: <https://www.idoklad.cz/>
11. Informace pro účetní a podnikatele, 2012 [online]. - *Portál POHODA*. [cit. 02. 12. 2019]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/>
12. Insolvenční řízení = konec podnikání?, 2013. *Franchising.cz*: franšíza a vlastní firma. [online]. *Franchising.cz*. [cit. 02. 12. 2019]. Dostupné z: <https://franchising.cz/abc-firma/1486/insolvencni-rizeni-konec-podnikani/>
13. JUDr. Michal Kalenský, 2019. Jak postupovat při vymáhání pohledávek? *JUDr. Michal Kalenský – advokát & insolvenční správce* [online]. Copyright © [cit. 02. 12. 2019]. Dostupné z: <https://www.ak-kalensky.cz/jak-postupovat-pri-vymahani-pohledavek/>
14. KADLEC, Jiří a kol. *ABECEDA účetnictví pro podnikatele 2017*. 15. akt. vyd. Praha: ANAG, 2017. ISBN 978-80-7554-068-3
15. KISLINGEROVÁ, Eva a kol. *Manažerské finance*. 2. přep. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-903-0
16. KRECHOVSKÁ, Michaela, HRDÝ, Milan. *Podnikové finance v teorii a praxi*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. ISBN 978-80-7552-449-2

17. LÍBAL, Tomáš. *Účetnictví principy a techniky*. 5. akt. vyd. Praha: Institut certifikace účetních, a.s., 2018. ISBN 978-80-87985-15-1
18. MARTIŠKOVÁ, Vlasta, Ing. Postoupení pohledávky, 2019 [online]. *DU.cz*. Verlag Dashöfer. [cit. 02. 12. 2019]. Dostupné z: <https://www.du.cz/33/postoupeni-pohledavky-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EsXwEeiyY0UEm7eYi-ZUg48/>
19. Odpis pohledávky, 2015. *AZ Data* [cit. 02. 12. 2019]. Dostupné z: <http://www.az-data.cz/clanky/odpis-pohledavky>
20. PILAŘOVÁ, Ivana. *Účetní a daňové případy řešené v s.r.o.* 6. akt. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. ISBN 978-80-7598-022-9
21. PILÁTOVÁ, Jana, RICHTER, Jaroslav. *Pohledávky a jejich řešení v podnikové praxi*. 2. vyd. Praha: ANAG, 2011. ISBN 978-80-7263-978-5
22. Přípravované změny v DPH: třetí část, 2018 [online]. Fučík & Partners. [cit. 02. 12. 2019]. Dostupné z: <https://www.fucik.cz/publikace/pripravovane-zmeny-v-dph-treti-cast/>
23. RYNEŠ, Petr. *Podvojný účetnictví a účetní závěrka: průvodce podvojným účetnictvím k 1. 1. 2012*. 12. akt. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. ISBN 978-80-7263-714-0.
24. SKÁLOVÁ, Jana. *Daně v účetnictví*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. ISBN 978-80-7552-832-2
25. *SuperFaktura.cz*: Online fakturace pro všechny [online]. Copyright © [cit. 02. 12. 2019]. Dostupné z: <https://www.superfaktura.cz/>
26. Účet 55-Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti, 2019 [online]. *Madati.cz*. [cit. 02. 12. 2019]. Dostupné z: http://www.madati.cz/info/delfinuctytxt.asp?cd=217&typ=r&levelid=U_558.HTM
27. VALACH, Josef a kol. *Finanční řízení podniku*. 2. akt. a rozš. vyd. Praha: EKOPRESS, s.r.o., 1999. ISBN 80-86119-21-1
28. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví v platném znění
29. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v platném znění
30. Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách v platném znění

Abstrakt

POHANČENIKOVÁ, Jana. *Problematika pohledávek z účetního a daňového hlediska*. Plzeň, 2019. 53 s. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta ekonomická.

Klíčová slova: pohledávky, řízení pohledávek, opravná položka, odpis pohledávky, pohledávky po splatnosti

Tato bakalářská práce se zabývá pohledávkami z účetního a daňového hlediska. Teoretická část je zaměřena na základní pojmy, jako jsou obecné principy pohledávek, jejich účtování a rozdělení. Také se věnuje řízení pohledávek, opravným položkám k pohledávkám a odpisům pohledávek.

V praktické části jsou tyto teoretické poznatky aplikovány na vybranou společnost. Vybraná společnost byla nejprve představena a následně byla provedena analýza podniku s ohledem na pohledávky. V závěru práce jsou uvedeny návrhy na zefektivnění řízení pohledávek.

Abstract

POHANČENIKOVÁ, Jana. *Receivables problems of accounting and tax perspective*. Plzeň, 2019. 53 p. Bachelor Thesis. University of West Bohemia. Faculty of Economics

Key words: receivables, receivables management, allowance , account receivable write-off, overdue receivables

This bachelor thesis deals with receivables for tax and accounting perspective. The theoretical part is focused on basic concepts such as general principles of claims, their accounting and distribution. It also deals with receivables management, allowances and account receivables write-off.

In the practical part are theoretical knowledge applied to the selected company. The selected company was first introduced and then the company was analyzed with respect to receivables. At the end of the thesis there are suggestions for streamlining of receivables management.